

УДК 351.823.1:368.5(477)

Н.І. Павелко

аспірант
Класичний приватний університет

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

У статті запропоновано модель та напрями вдосконалення державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні. Зазначені напрями передбачають удосконалення існуючого механізму фінансової підтримки, а також використання інформаційних, організаційних та інших інструментів державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні.

Ключові слова: державна підтримка, удосконалення, сільськогосподарська продукція, страхування, фінансовий механізм, страхова премія, інструменти державної підтримки.

I. Вступ

Стрімкий розвиток страхування сільськогосподарської продукції в Україні внаслідок своєї специфічності нерозривно пов'язаний з державною підтримкою. Питання вдосконалення державної підтримки у сфері страхування сільськогосподарської продукції є актуальним з огляду на те, що цей сегмент страхового ринку характеризується неспроможністю самостійно функціонувати без державної підтримки. Сучасна державна підтримка страхування сільськогосподарської продукції є несистемною та забюрократизованою. На жаль, сьогодні державна підтримка у сфері страхування сільськогосподарської продукції включає лише фінансовий інструмент, який передбачає надання компенсації сільгосптоваровиробникам частини сплаченої страхової премії. Проте розмір зазначеної частини законодавчо не закріплений, що дає можливість маніпулювати державним органам влади. Негативно впливає на розвиток агрострахування в Україні відсутність інформаційних, організаційних та інших інструментів державної підтримки. Отже, система державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції потребує вдосконалення.

II. Постановка завдання

Мета статті – запропонувати модель та напрями вдосконалення державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні.

III. Результати

Проблемі вдосконалення державної підтримки аграрного сектору загалом та страхуванню сільськогосподарської продукції в Україні зокрема приділяли увагу такі фахівці з державного управління, як: О.В. Алейнікова, В.Я. Амбросов, М.В. Болдуєв, В.А. Ільшенко, М.Х. Корецький, Т.М. Лозинська, М.А. Латинін [1; 3; 4; 6; 7; 11; 12], а також такі вчені-економісти, як: Ю.В. Алескерова, П.І. Гайдуцький, Л.М. Котлова, М.П. Сахацький, О.В. Собкевич [2; 5; 10; 14; 15] та ін. Однак недостатньо уваги було приділено саме визначенню напрямів удосконалення державної підтримки у сфері страхування сільськогосподарської продукції в Україні. От-

же, ця проблема є досить актуальною й потребує подальших досліджень.

Для конкуренції на світовому ринку аграрної продукції характерна активна державна підтримка сільськогосподарського виробництва загалом та сфери страхування сільськогосподарської продукції зокрема. Основними напрямками державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції у світі є такі [9]:

- субсидування страхових премій;
- субсидування страхових виплат;
- компенсація адміністративних витрат страховим організаціям;
- фінансування розробки страхових продуктів;
- фінансування освітніх та інформаційних заходів;
- навчання, сертифікація й оплата послуг експертів з урегулювання збитків;
- субсидування перестраховування.

На жаль, в Україні застосовують тільки один з перелічених напрямів державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції – субсидування страхових премій (лише за наявності коштів). До загальних функцій державного управління у сфері страхування сільськогосподарської продукції має належати:

- планування, що полягає у визначенні мети, напрямів, завдань, засобів реалізації процесів у сфері страхування сільськогосподарської продукції (програми, концепції, формування в державному бюджеті видатків для компенсації частини вартості страхової премії сільгоспвиробникам);
- організація, яка приводить систему державного управління в стан можливості виконання його функцій за допомогою створення органів державного управління, що здійснюватимуть державне управління у сфері страхування сільськогосподарської продукції в Україні;
- регулювання, що забезпечує необхідний стан упорядкування державного управління у сфері страхування сільськогосподарської продукції (видача ліцензій; ведення Державного реєстру страховиків, контроль за правилами страхування, обґрунтованість страхових тарифів);

- координація, яка забезпечує узгодження діяльності системи державного управління у сфері страхування сільськогосподарської продукції;
- контроль за страховою діяльністю в галузі аграрного страхування.

На наш погляд, державна підтримка страхування сільськогосподарської продукції, що надається шляхом субсидування страхової премії, є більш ефективною формою підтримки, ніж пряма компенсація збитків сільськогосподарським виробникам у випадку настання катастрофічних подій. Сьогодні державна підтримка страхування сільськогосподарської продукції має лише декларативний характер і не знаходить практичного відображення, а дії органів державної влади щодо підтримки аграрного сектору є несистемними. Світова громадськість має великі надії на Україну, що володіє великим потенціалом для подолання світової продовольчої кризи. Але українським аграріям необхідні новітні технології, використання яких передбачає залучення інвестицій. Варто зазначити, що інвестори також зацікавлені в інвестуванні аграрного сектору економіки, але вони потребують певного захисту своїх капіталовкладень. Таким чином, для зменшення ризикованості у сфері сільськогосподарського виробництва державним органам влади необхідно надавати підтримку страхуванню сільськогосподарської продукції.

Сучасний інституційний стан державного управління у сфері страхування сільськогосподарської продукції України не є адекватним для ефективного виконання зазначених функцій. Уряд має можливість виконувати лише функції регулювання та контролю за страховою діяльністю, що покладена на Національну комісію, яка здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг). Міжнародний досвід розвитку аграрного страхування доводить, що в Україні неможливо здійснювати функцію планування й загальної координації системи аграрного страхування лише силами Міністерства аграрної політики та продовольства. Таким чином, Урядові України необхідно заснувати державну структуру, яка виконуватиме функції адміністратора системи. У такому разі витрати держави будуть значно меншими, оскільки можна буде скоротити видатки на створення необхідної інфраструктури, а роботу в регіонах виконуватимуть страхові компанії, які мають розгалужену мережу й персонал. Водночас адміністратор системи від імені держави повинен мати достатньо повноважень для впровадження нових стандартних страхових продуктів (за погодженням із профільним міністерством), для контролю за діяльністю страховиків, збирання необхідних даних, розподілу коштів для субсидування премій. При цьому адміністратор має постійно співпрацювати з Нацкомфінпослуг щодо пруденційного нагляду за діяльністю страховиків у межах програми субсидованого агрострахування. Не менш важливою є співпраця держави з приватними страховими компаніями

через їхнє професійне об'єднання (Аграрний страховий пул), що дасть змогу отримати доступ до якісного перестраховування міжнародними компаніями (Swiss Re, Munich Re, SCOR, Hannover Re) [9]. Отже, витрати держави обмежуватимуться лише субсидуванням оплати частини страхового платежу (страхової премії), нарахованого за договором страхування.

Сьогодні застосовуються далеко не всі інструменти державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції. Асигнування бюджету на агросектор щороку збільшуються, однак, у частині окремих програм фінансування не є достатнім і призводить до викривлень через підтримку одних та відмову іншим. Така ситуація спричинена неузгодженістю в законодавстві, обмеженістю або відсутністю бюджетного фінансування окремих програм. Тому розвиток системи страхування сільськогосподарської продукції потребує розробки моделі державної підтримки, яка складається з таких етапів: формування, регулювання, реалізація та контроль (рис. 1).

Як видно з рис. 1, спочатку необхідне формування стратегічних напрямів та інструментів державної підтримки розвитку страхування в АПК, які безпосередньо залежать від її функцій. Другий етап передбачає регулювання за допомогою правових, соціально-економічних, організаційно-інформаційних важелів. Формування нормативно-правових важелів пов'язане, перш за все, зі створенням дієвої нормативної бази для регулювання системи державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції та розподілу повноважень між її учасниками. Організаційно-інформаційні інструменти будуть спрямовані на забезпечення підвищення ефективності діяльності органів державного управління щодо державної підтримки розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції шляхом проведення організаційних заходів для поширення попиту на страхові послуги серед аграріїв (рис. 2).

З рис. 2 видно взаємодію державних органів влади аграрного сектору зі споживачами страхових послуг (сільгоспвиробниками) та державних органів влади фінансового сектору з надавачами страхових послуг (страховими організаціями). Особливе місце в цій схемі посідають дорадча служба та комітет статистики, які забезпечать інформаційний взаємозв'язок як між страхувальниками й розпорядчими органами, так і між управліннями сільського господарства, агровиробниками та страховими компаніями з метою отримання від останніх найбільш повної інформації щодо переліку страхових послуг у галузі агрострахування та умов типових договорів страхування сільськогосподарських ризиків. Для вищої ефективності використання державної підтримки необхідно зміцнити "зворотний зв'язок" між сільгоспвиробниками й державою [16]. Дорадчі служби повинні не тільки надавати інформацію та роз'яснення щодо особливостей державних програм підтримки, а й узагальнювати пропозиції сільгоспвиробників щодо їх удосконалення, враховуючи місцевий досвід.

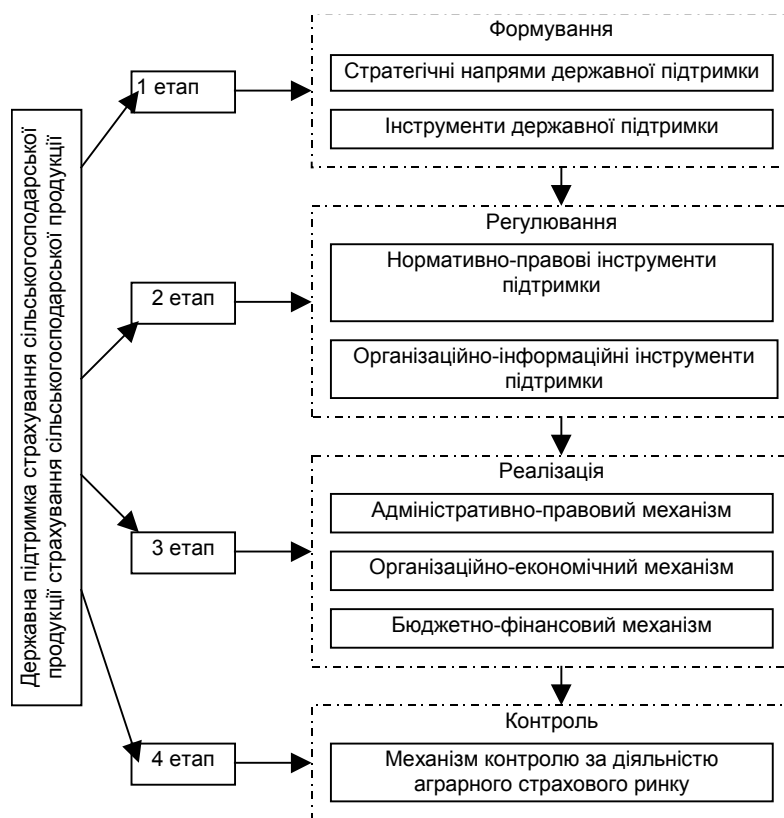

Рис. 1. Модель державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні

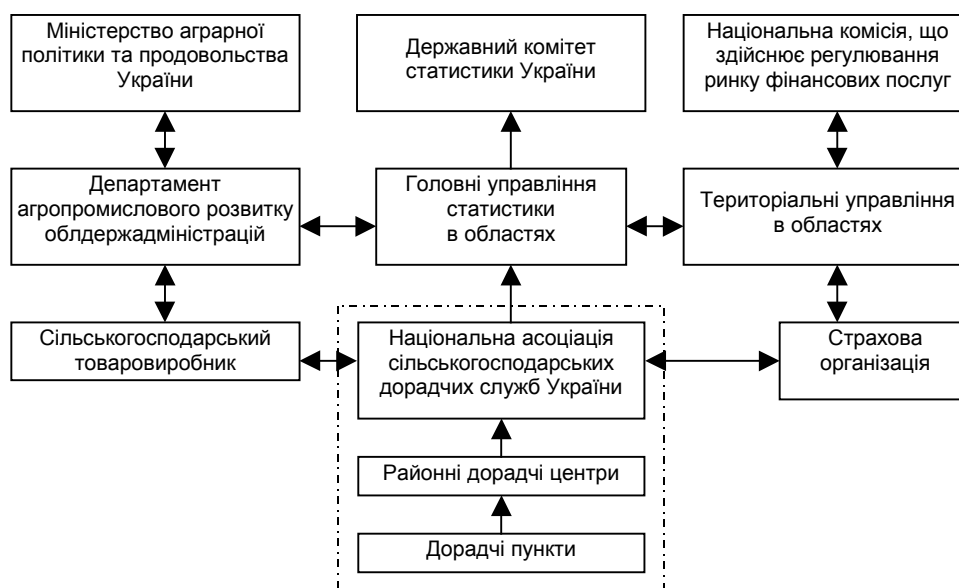

Рис. 2. Схема взаємозв'язку учасників страхування сільськогосподарської продукції за допомогою організаційно-інформаційних інструментів

Організаційно-інформаційні інструменти підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні передбачають забезпечення всіх учасників ринку агрострахування інформацією. Використовуючи досвід Росії, на державному рівні необхідно запровадити збір статистичної інформації, що відобразить рівень розвитку страхування сільськогосподарської продукції в Україні. Також необхідне форму-

вання та накопичення бази даних сільськогосподарських інформаційних ресурсів для використання їх у процесі страхування. Адже основною метою організаційно-інформаційного інструменту державної підтримки має стати формування працівників районних, регіональних органів управління АПК, страхових компаній, сільськогосподарських підприємств, наукових співробітників, фахівців дорадчих центрів

про основні статистичні дані зі страхування сільськогосподарської продукції в Україні. Відповідна інформація (табл. 1–5) необхідна для розрахунку тарифних ставок при проведенні

сільськогосподарського страхування з державною підтримкою. Слід зауважити, що в подібному розрізі статистична та економічна інформація в цій сфері на сьогодні відсутня в країні.

Таблиця 1

Статистичні дані зі страхування сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень з державною підтримкою за останні п'ять років

№ з/п	Найменування показників	20_	20_	20_	20_	20_
1	Кількість господарств, що уклали договори страхування, які підлягають субсидуванню, всього					
	Кількість укладених і прийнятих на субсидування договорів страхування					
2	Посівна площа, усього, млн га					
	у тому числі:					
	площа застрахованих культур					
	питома вага посівної площі застрахованих культур, %					
3	Страхова вартість, млн грн					
4	Страхова сума, млн грн					
5	Сума сплачених страхових внесків, млн грн					
6	Субсидії, перераховані з державного бюджету, млн грн:					
	у % до сплачених страхових внесків					
7	Виплачене страхове відшкодування, млн. грн:					
	у % до сплачених страхових внесків					
8	Господарства, що отримали страхове відшкодування:					
	кількість					
	у % до загальної кількості господарств, що застрахувалися					
9	Кількість суб'єктів України, що взяли участь у страхуванні					
10	Кількість страхових компаній, що здійснювали сільськогосподарське страхування з держпідтримкою					

Таблиця 2

Інформація про страхування сільськогосподарських культур з державною підтримкою (у розрізі регіонів)

Регіон	Кількість господарств, що уклали договори страхування, од.	Кількість укладених договорів, од.	Загальна посівна площа всього, тис. га	Посівна площа за договорами страхування, що підлягають субсидуванню, тис. га		
				всього	озимих культур висіву 20_ р.	Ярих культур урожаю 20_ р.
1	2	3	4	5	6	7
ВСЬОГО:						
АР Крим...						

Таблиця 2а

Регіон	Страхова сума за договорами страхування, тис. грн	Сума сплаченої страхової премії за договорами страхування, тис. грн	Фактично перераховано субсидій сільгоспвиробникам, тис. грн
1	2	3	4
ВСЬОГО:			
АР Крим...			

Таблиця 3

Розмір загальних посівних площ і застрахованих площ за договорами страхування, що підлягають субсидуванню в 20_ році

Регіон	Загальна посівна площа, всього, тис. га	Посівна площа за договорами страхування, що підлягають субсидуванню, тис. га	% до застрахованої площі
1	2	3	4
ВСЬОГО:			
АР Крим...			

Таблиця 4

Сума сплаченої страхової премії й субсидії, виплачені сільгосптоваровиробникам, за договорами страхування сільськогосподарських культур з державною підтримкою в 20_ р.

Регіон	Фактично перераховано субсидій сільгосптоваровиробникам з державного бюджету, тис. грн	Сума сплаченої страхової премії за договорами страхування, тис. грн	% перерахованих субсидій до сплаченої страхової премії
1	2	3	4
ВСЬОГО:			
АР Крим...			

**Страхові організації, що уклали договори страхування врожаю
сільськогосподарських культур, з державною підтримкою**

№ з/п	Найменування організації	Кількість укладених договорів страхування	Страхова сума, тис. грн	Отримана страхова премія за договорами страхування, тис. грн
1	2	3	4	5
ВСЬОГО				
1				

Третій етап моделі державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні (рис. 1) – реалізація, що включає такі механізми здійснення державної підтримки у сфері страхування сільськогосподарської продукції: адміністративно-правовий, організаційно-економічний, бюджетно-фінансовий. Адміністративно-правовий механізм буде спрямовано на ефективне використання законодавчої бази для формування й розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні. Організаційно-економічний механізм забезпечуватиме регулювання економічних та організаційних процесів у сфері страхування сільськогосподарської продукції шляхом використання цільових програм. Однією із цих програм може стати залучення до співпраці таких суб'єктів аграрного ринку, як банки, адже важливим напрямом удосконалення державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні є запровадження співпраці між страховими компаніями та банками. Переваги для держави очевидні, а саме [13]:

- диверсифікація капіталу, підвищення норми прибутковості інвестиційних ресурсів, адже страхова галузь є однією з найбільш рентабельних та динамічних серед інших галузей провідних країн світу, що володіє значними інвестиційними ресурсами, які можуть використовуватись для інвестування;
- можливість акумулювати всі грошові потоки в одній системі;
- можливість надання клієнтам повного спектра банківських та страхових послуг. При цьому ці послуги мають бути високоякісними, гарантованими та привабливими для клієнта. Продаж банками страхових продуктів, як свідчить зарубіжний досвід, не буде мати серйозних суперечностей між клієнтами та банком;
- можливість використання регіональної мережі установ, особливо це вигідно страховикам для реалізації страхових продуктів через „банківське віконце” тощо.

Останнім часом в Україні набуло поширення „формальне” страхування сільськогосподарської продукції, оскільки при отриманні банківського кредиту сільгоспвиробник зобов'язаний застрахувати заставу. Негативними характеристиками такого страхування є підозріло низькі страхові тарифи, високий рівень франшизи, невідповідність страхових ризиків реальним умовам виробничого процесу в сільському господарстві. Таке страхування дає змогу формально виконати вимоги законодавства та зменшує витрати позичальника на страхування, проте ці переваги не перекривають таких сут-

тєвих недоліків, як підвищена вартість кредиту, зниження конкуренції, втрата інтересу сільгоспвиробників до агрострахування, зниження якості страхових послуг. Крім того, таке страхування не захищає й самі банки на випадок виникнення реальних ризиків, що підвищує їх власні ризики щодо повернення кредиту. Вважаємо, що для банківських установ бажаним було б допускати до роботи з об'єктами застави страхові компанії з розвинутою філіальною мережею. Так, банки повинні стати додатковим захисником сільськогосподарських товаровиробників шляхом обрання собі в партнери тих страхових компаній, послуги яких відповідають високим стандартам якості та задовольняють потреби як виробника в захисті, так і банку в гарантії повернення коштів. Отже, на наш погляд створення альянсів між страховими та банківськими установами, безперечно, позитивно позначиться на наданні якісних фінансових послуг загалом та на розвитку страхування сільськогосподарської продукції в Україні зокрема.

Бюджетно-фінансовий механізм буде спрямований саме на фінансову підтримку системи страхування сільськогосподарської продукції на основі ефективного здійснення аграрної, бюджетної та грошово-кредитної державної політики. Чинні механізми потребують доопрацювання щодо ефективності використання бюджетних коштів і досягнення цілей, для яких вони запроваджені. На нашу думку, бюджетно-фінансовий механізм державної підтримки шляхом виділення коштів на компенсацію частини страхового внеску сільгоспвиробнику, яку він одержував лише згодом, після сплати повної вартості страховки є неефективним. Такий механізм державної фінансової підтримки змушує багатьох фермерів відсторонюватись від агрострахування і, як наслідок, вони залишалися й без державних компенсаційних виплат, і без страхового захисту. Ми пропонуємо вдосконалити існуючий фінансовий механізм державної підтримки (рис. 3), який повною мірою відповідатиме економічним інтересам усіх учасників ринку страхування сільськогосподарської продукції. Вважаємо, що запровадження механізму компенсації шляхом сплати державою 50% страхової премії безпосередньо страховій організації є більш доцільним. Це значно полегшить фінансовий тягар і заохотить аграріїв до страхування. Отже, основним принципом нової системи страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою має стати надання державної підтримки шляхом перерахування страховій організації 50% від нарахованої страхової премії.

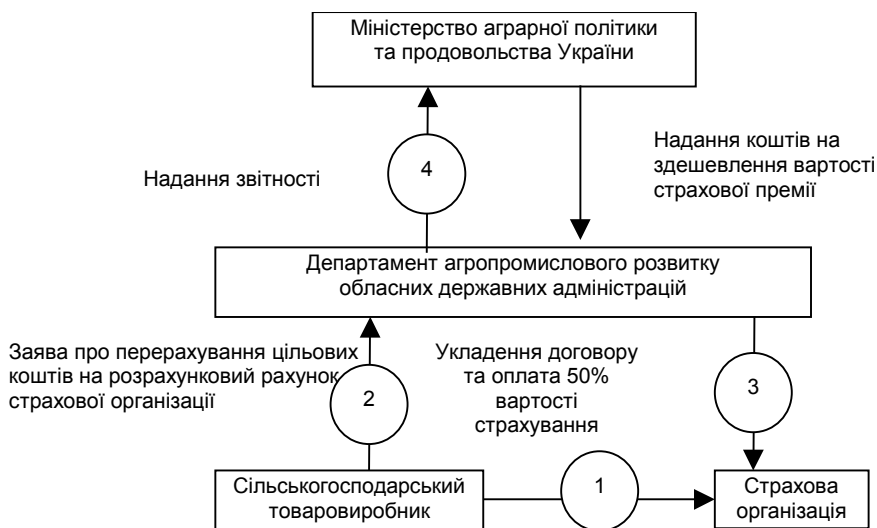

Рис. 3. Удосконалений механізм державної фінансової підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні

Таким чином, удосконалений механізм державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції (рис. 3) спрямовано на підвищення ефективності реалізації державної політики та створення дієвої системи державної підтримки в цій сфері.

Заключний етап моделі державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні (рис. 1) – контроль – передбачатиме здійснення контролюючого нагляду за формуванням, регулюванням та реалізацією системи страхування сільськогосподарської продукції.

Україні слід скористатися позитивним міжнародним досвідом щодо здійснення державної підтримки сільськогосподарського виробництва й вжити заходів, які б сприяли забезпеченню фінансовими ресурсами сільгосптоваровиробників. З цією метою необхідно:

- Кабінету Міністрів України передбачити у Держбюджеті на 2013 р. і наступні роки кошти на компенсацію сум, сплачених сільгосптоваровиробниками за страховку, що сприятиме підтримці розвитку страхування та, як результат, фінансового забезпечення сільгоспвиробників;
- Кабінету Міністрів України, Міністерству фінансів України, Міністерству аграрної політики та продовольства України для запровадження механізму страхування сільгоспвиробників розробити й затвердити порядок та умови надання державної підтримки для здешевлення страхових платежів, затвердити перелік сільськогосподарської продукції, яка підлягає страхуванню, перелік сільськогосподарських страхових ризиків та об'єктів страхування, визначити частку страхових платежів, яка повинна компенсуватися з Держбюджету;
- Міністерству аграрної політики та продовольства України спільно з обласними й районними державними адміністраціями, установами Національної академії аграрних на-

ук і Сільськогосподарською дорадчою службою, вищими та професійними навчальними закладами України відповідного профілю організувати на постійній основі тренінги, семінари й курси для керівників і працівників сільськогосподарських підприємств, фермерів, селян, працівників державних адміністрацій з метою підвищення їхніх кваліфікаційних знань у галузі страхування сільськогосподарського виробництва, змін нормативно-правового поля, механізмів державної підтримки [15]. Крім того, необхідно визначити розподіл функцій та відповідальності між основними учасниками процесу державного управління у сфері страхування сільськогосподарської продукції (Кабінет Міністрів, Міністерство аграрної політики та продовольства, Міністерство економіки, Міністерство фінансів, Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг тощо); розробити процедури взаємодії між державою, сільгоспвиробником та страховою організацією. Саме такі дії держави сприятимуть розвитку страхування сільськогосподарської продукції в Україні.

IV. Висновки

Отже, головні напрями вдосконалення державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні пов'язані із застосуванням запропонованої нами моделі державної підтримки в цій сфері. Таким чином, при здійсненні державної підтримки необхідно дотримуватися зазначеної моделі та такої послідовності її етапів реалізації: формування, регулювання, реалізація й контроль. Запропоновані напрями передбачають удосконалення існуючого механізму фінансової підтримки, а також використання інформаційних, організаційних та інших інструментів державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції в Україні. Це сприятиме становленню агрострахування як фінансового механізму управління

ризиками в аграрній сфері, що дають змогу державі зекономити бюджетні кошти; сільгоспвиробникам забезпечить фінансову стабільність, а страховим організаціям – комфортні умови ведення бізнесу.

Список використаної літератури

1. Алейнікова О.В. Державне регулювання аграрного сектору економіки в контексті продовольчого забезпечення населення України: теорія, методологія, сучасні механізми : монографія / О.В. Алейнікова. – Видавець Т.В. Ємельянова, 2012. – 485 с.
2. Алескерова Ю.В. Державна політика у сфері сільськогосподарського страхування / Ю.В. Алескерова // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. Інноваційна економіка. – 2012. – № 7 (33). – С. 226–232.
3. Амбросов В.Я. Забезпечення державної підтримки сільськогосподарського виробництва в умовах членства України у СОТ / В.Я. Амбросов, В.М. Онегіна // Економіка АПК. – 2009. – № 2. – С. 15–24.
4. Болдуєв М.В. Механізми державного регулювання розвитку агропромислового комплексу на регіональному рівні : монографія / М.В. Болдуєв. – Запоріжжя : КПУ, 2009. – 352 с.
5. Гайдуцький П.І. Про основні засади реформування системи державної підтримки сільського господарства та сільської території / П.І. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2005. – № 11. – С. 43–48.
6. Загребний В. Принципи запровадження та практичний досвід мультиризикового аграрного страхування [Електронний ресурс] / В. Загребний. – Режим доступу: http://www.u-fin.com.ua/analit_mat/strah_rynok/010.htm.
7. Ільяшенко В.А. Державне регулювання продовольчого забезпечення : монографія / В.А. Ільяшенко. – Запоріжжя : КПУ, 2007. – 256 с.
8. Корецький М.Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці : монографія / М.Х. Корецький. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 260 с.
9. Косенко О. Страховий потенціал [Електронний ресурс] / О. Косенко // Демократична Україна. – № 17. – 2011. – Режим доступу: <http://www.dua.com.ua/2011/017/7.shtml>.
10. Котлова Л.М. Удосконалення механізму державної підтримки сільськогосподарських підприємств / Л.М. Котлова, В.М. Бадалова // Економічний простір. – 2009. – № 22/1. – С. 242–248.
11. Латинін М.А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання : монографія / М.А. Латинін ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Харківський регіональний ін-т держ. упр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2006. – 320 с.
12. Лозинська Т.М. Національний продовольчий ринок в умовах глобалізації / Т.М. Лозинська ; Національна академія держ. управління при Президенті України ; Харківський регіональний ін-т держ. управління. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2007. – 271 с.
13. Михайловська І.М. Перспективи розвитку стратегічних альянсів банків і страхових компаній в Україні / І.М. Михайловська, Н.А. Сорочинська // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2010. – Вип. 29. – С. 338–348.
14. Сахацький М.П. Державна підтримка агрострахування в сучасних умовах / М.П. Сахацький // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2010. – № 4 (57). – С. 3–7.
15. Собкевич О.В. Стан державної підтримки сільського господарства в Україні [Електронний ресурс] / О.В. Собкевич, В.М. Русан, А.Д. Юрченко // Інноваційна економіка. – 2012 – № 8. – С. 32–37. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/in ek/2012_8/32.pdf.
16. Чапко І. Сучасна політика підтримки сільського господарства в Україні (аналіз та пропозиції) [Електронний ресурс] / І. Чапко, І. Кобута. – К. : Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки. – Режим доступу: http://www.un.org.ua/brc/ua_wdp_src/strategy_support_UKR_.pdf.

Стаття надійшла до редакції 30.04.2013.

Павелко Н.И. Основные направления усовершенствования государственной поддержки страхования сельскохозяйственной продукции в Украине

В статье предложена модель и направления усовершенствования государственной поддержки страхования сельскохозяйственной продукции в Украине. Указанные направления предусматривают усовершенствование существующего механизма финансовой поддержки, а также использование информационных, организационных и других инструментов государственной поддержки страхования сельскохозяйственной продукции в Украине.

Ключевые слова: государственная поддержка, усовершенствование, сельскохозяйственная продукция, страхование, финансовый механизм, страховая премия, инструменты государственной поддержки.

Pavelko N. Main directions of public support improving of agricultural product insurance in Ukraine

The article states that the development of agricultural insurance system needs to develop a model of state aid, which shall consist of the following stages: formation, management, implementation and control.

The first stage will be shaping the strategic direction and tools for state support of agricultural insurance, which is directly dependent on its functions.

The second phase will include regulation through legal, socio-economic, organizational and information leverage. Proved, that the advisory service and Statistical Committee will provide information as the relationship between insurers and regulatory authorities, as well as between departments of agriculture, agricultural producers and insurance companies to obtain from the latter the most complete information on the list of insurance services in the field of agricultural insurance and conditions typical agricultural insurance contracts. Thus, organizational and information tools to support agricultural insurance in Ukraine provides for all agricultural insurance market information.

The third stage model of state support for agricultural insurance products – sales, which include such mechanisms of state support in the insurance of agricultural products: administrative and legal, organizational, economic, fiscal and financial. Determined, that the organizational and economic mechanism will provide adjustment of economic and organizational processes in the insurance of agricultural production through the use of targeted programs. One of these programs may be involvement of such entities agricultural market as banks, because the important area of improvement of state support for agricultural insurance products in Ukraine is implementing cooperation between insurance companies and banks. Budget and Financial Mechanism will be sent with the financial support of agricultural insurance products through effective implementation of agricultural, fiscal and monetary policy. The author states that the introduction of a mechanism of compensation paid by the state 50% of the insurance premium directly to the insurance organization is more appropriate. This will greatly facilitate the financial burden and encourage farmers to insurance.

Fourth stage control, include the implementation of supervisory oversight for the formation, management and implementation of agricultural insurance products.

Thus, the implementation of state aid must comply with the specified model and the following sequence of stages of implementation - the formation, management, implementation and control. The suggested directions include improving the existing mechanisms of financial support and use of information, organizational and other instruments of state support for agricultural insurance in Ukraine.

Key words: *state support, improve, agricultural products, insurance, financial mechanism, premium, state support instruments.*